

РАЗВОЈ ВОЈНЕ ПСИХОЛОГИЈЕ У СРБИЈИ
1947–2017.

Издавач

Институт за стратегијска истраживања
Универзитета одбране у Београду

За издавача

Директор проф. др Јованка Шарановић

Уредник

Доц. др Анија Пешић, научни сарадник

Рецензенти зборника

Проф. др Десимир Пајевић

Проф. др Ксенија Ђурић Аџанасијевић

Проф. др Владан Пешић

Редакција зборника:

пуковник др Миљан Милкић, виши научни сарадник, Институт за стратегијска истраживања Универзитета одбране у Београду, пуковник др Петар Костић, редовни професор, Филозофски факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, др Миодраг Миленовић, ванредни професор, Филозофски факултет у Нишу, др Небојша Милићевић, ванредни професор, Филозофски факултет у Нишу, др Душан Ранђеловић, ванредни професор, Филозофски факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, др Јелена Минић, ванредни професор, Филозофски факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, др Душан Тодоровић, ванредни професор, Филозофски факултет у Нишу, др Милош Миленковић, научни сарадник, Институт за стратегијска истраживања Универзитета одбране у Београду

Тираж 150 примерака

Штампа

Војна штампарија

Copyright © Медија центар „Одбрана”, 2022.

ISBN 978-86-81121-19-1

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ
Институт за стратегијска истраживања

РАЗВОЈ ВОЈНЕ ПСИХОЛОГИЈЕ У СРБИЈИ 1947–2017.

Београд, 2022.

ПРЕДГОВОР

Тематски зборник *Развој војне психологије у Србији (1947–2017)* настао је поводом јубилеја 70 година војне психологије у Србији на иницијативу Извршног одбора Секције војних психолога Друштва психолога Србије (ДПС), која је даље операционализована у Одељењу за развој психолошке делатности Министарства одбране. Намера нам је била да прикажемо развој војне психологије у Србији кроз временска раздобља и војне институције. Такође, желели смо да представимо људе који су поставили темељ војне психологије, развијали и развијају војну психологију као самосталну научну дисциплину у оквиру психологије као матичне друштвене науке у Србији.

На почетку рада на зборнику идеја нам је била да прикажемо развој војне психологије, видове ангажовања и дужности психолога, сарадњу војних психолога унутар система одбране на реализацији научноистраживачких пројеката, сарадњу војних психолога са цивилним научним и наставним установама, као и формалне и неформалне едукације војних психолога којима су допринели развоју система одбране током свакодневних обављања професионалних дужности и учешћа у научноистраживачком раду и развоју војне психологије на овим просторима.

Као и у сваком раду овог типа, постојале су потешкоће на које смо и ми наилазили. Први проблем била је недоступност архивске грађе о континуитету постојања и рада психолога у војним организацијама и јединицама, као и расформирана психолошка библиотека и тестотеке.

Надаље, непостојање обједињеног регистра психолога који су радили у војсци, нити података који би нам помогли у њиховом проналажењу. Уз помоћ садашњих војних психолога успели смо да информишемо некадашње војне психологе и њихове породице о нашим намерама и они су прихватили учешће у достављању информација за потребе израде ове публикације, на чему им се захваљујемо.

Сасвим смо сигурни да нисмо успели да дођемо до свих психолога који су радили у војсци и да у делу зборника са биографијама и библиографијама они нису приказани и због тога им се извињавамо. Такође, указујемо и на то да у истом делу зборника нису приказани подаци свих тренутно запослених психолога у Министарству одбране и Војсци Србије уважавајући њихове захтеве. Од овог тематског зборника очекујемо да ће његово објављивање мотивисати и остале војне психологе да нам се јаве како бисмо покренули иницијативу за организовање научно-стручног скупа војних психолога, који су током времена утицали на развој војне психологије у Србији.

Све време рада на тематском зборнику намера нам је била да укажемо на значај и улогу војне психологије у систему одбране. Свесни чињенице да систем одбране доминантно чине људи у униформи специфичних војних знања и вештина, тражили смо модел приказивања психолошке функције у војсци и одбрани. Радећи на уређивању чланака и биографија са библиографијама војних психолога, закључци су добијали своје контуре. Војни психолози реализују професионалну селекцију за потребе система одбране, учествују у образовању и васпитању кадрова војне професије, прате психолошко стање и усмеравају каријерни развој, реализују разне врсте обука и едукација припадника Министарства одбране и Војске Србије за потребе обављања задатака три мисија Војске Србије. Из прошлог и садашњег времена проистичу и будући задаци војних психолога, а то је континуирано праћење развоја матичне науке психологије, с једне стране, и потреба система одбране, с друге стране, како би се усаглашавала знања и очекивања и војних психолога и система одбране.

У научном смислу допринос овог тематског зборника са биографијама и библиографијама војних психолога јесте у обједињавању доступних чињеница о формирању и развоју војне психологије као са-

мосталне струковне и научне дисциплине, чиме се доприноси обогативању фонда сазнања о развоју психологије у Србији. Друштвени допринос овог зборника састоји се у указивању на дужи временски континуитет у развоју војне психологије у Србији од 1947. до 2017, националним и иностраним утицајима на тај развој и резултатима који су постигнути у том периоду.

Интересовање за психологију као науку у Србији постоји већ и у 19. веку. Уз филозофију, 1838. године предавала се у Лицеју у Крагујевцу, касније у Београду и на Великој школи од 1863. године (Нешић, 2006). Иначе, 17. јул 1927. је датум установљења психологије као самосталне науке на Универзитету у Србији, иако се психологија као наука изучавала и раније од самих почетака школства у Србији (Стојановић, 2016, стр. 11). Почети развоја војне психологије код нас се везују за професионалну селекцију и класификације људства, пре свега ваздухопловног особља, појединаца и група за разне дужности у ваздухопловству, која се примењивала још од 1931. у Команди Ратног ваздухопловства Југословенске војске (Стојановић, 2003). Масовнија примена психолошких знања у војсци почиње од 1932. на летачком особљу у Новом Саду, захваљујући Максиму Агапову, руском бело-емигранту, стручњаку за психометрију Централног хигијенског завода у Београду. Надаље, карактеристике почетка примене психологије у војсци налазимо у ангажовању психолога у Ваздухопловно-медицинском институту у Земуну, формирањем психолошке службе 1947. године. После Другог светског рата војна психологија уведена је у наставно-образовни процес Војне академије, као предмет Педагогија и психологија. У наставном плану 2. класе Пешадијско војног училишта (15. септембра 1947 – 15. септембра 1949) под редним бројем 23. наведени су предмети Педагогија и психологија (Прилог 18, Архив ЈНА, К-113, Ф-1, Р-1/51, Р-1/65) (Станић, 1986, стр. 309). У Летачком школском центру 1955. године педагошку психологију предавао је др Стојан Цмелић, када је и формиран психолошко-психијатријски кабинет са Лабораторијом за примењену психологију и психопатологију.

О развоју војне психологије у Србији пишу аутори којима се овом приликом захваљујем на креативној сарадњи и мотивацији да саста-

вимо мозаик од различитих каменчића ствараних годинама уназад, на коме се данас могу видети почетак, токови и будући правци развоја војне психологије у Србији.

Почетак примене психолошких знања у војној средини и формирање војне психологије и ваздухопловне психологије приказани су у тексту психолога из Ваздухопловно-медицинског института РВ и ПВО Сање Рођенков Миленковић под називом „Почеци развоја војне психологије у Србији”.

О токовима развоја и утицају страних армија на развој војне психологије у Србији пише проф. др Миланко Чабаркапа из Одељења за психологију Филозофског факултета у Београду у раду „Развој и примена војне психологије у страним армијама, са посебним освртом на развој и примену војне психологије у нашој земљи”.

О институционалним местима и људским доприносима развоју научноистраживачког рада војне психологије пишу проф. др Јан Марчек из Ректората Универзитета одбране и др Анита Пешић, научни сарадник и доцент војне психологије из Института за стратегијска истраживања, у раду „Развој војне психологије у војнонаучним и војнообразовним институцијама Србије” у којем приказују развој друштвених наука у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији (СФРЈ); формирање предмета методологије друштвених наука на овим просторима као предуслова научноистраживачког рада и њеног диференцирања по матичним предметима; узајамну сарадњу и доприносе војних психолога цивилним научним институцијама и обратно; најзначајнији институт војне психологије кроз рад и резултате рада Центра за андрагошко-психолошка и социолошка истраживања у ЈНА, Центра за селекцију и класификацију људства, Катедре друштвених наука/Катедре војне андрагогије и психологије Војне академије и Института за стратегијска истраживања/Институт ратне вештине.

Да је војна психологија кроз време имала своја управна тела, са сталном тенденцијом формирања психолошке службе, с обзиром на јасно дефинисане професионалне критеријуме и дужности војних психолога, пишу др Драгана Аларгић, руководилац реферата војне психологије у бившој Управи за информисање и морал Генералштаба Војске Србије и Верица Ђорђевић, психолог из Управе за људске ресурсе (Ј-1)

ГШ ВС у раду „Организација и развој психолошке делатности у војсци 1947–2017. године”.

О новом моделу координације рада војних психолога пише начелник Одељења за развој психолошке делатности у Министарству одбране и Војсци Србије Нада Марковић у раду „Активности Одељења за развој психолошке делатности у периоду од 2013. до 2017. године”.

Тематски зборник наставља се текстовима преузетим у целини из публикација оснивача академске војне психологије на овим просторима проф. др Десимира Пајевића, проф. др Љубомира Касагића („Општа питања војне психологије” из *Војна психологија*, Војна академија), проф. др Петра Костића („Могући модел система и стратегије развоја психолошке службе у војсци”, из *Психологија борбених јединица*, НИЦ Војска), као и текстовима: Милојка Стојановића („Развој психологије у војсци” из *Педесет година Друштва психолога Србије 1953–2003*, Друштво психолога Србије), др Драгољуба Пантелића, уредника монографије („Кратак историјски преглед стручног и научног развоја појединих делова ВМА”, 1985, У: *Тридесет и пет година Војномедицинске академије*, Војномедицинска академија ЈНА), Милоја Прерадовића, Жељка Шпирића, Мирослава Радовановића, уредника тематског зборника („Седамдесет година психијатријске службе Војске Југославије” У: *70 година психијатријске службе*, Јавно предузеће ПТТ Србија, РЈ за издавачку делатност).

У другом делу зборника приказане су биографије и библиографије психолога који су радили и који и даље раде у војсци и својим знањем и залагањем су допринели развоју војне психологије. Писане биографије и библиографије достављене су личним или бирократским стилем изражавања. Њихово уређивање захтевало је приближно усаглашавање у жељи да сачувамо карактеристични наратив психолога, али и да усагласимо форме биографија. Захваљујући сарадњи са Управом за кадрове Министарства одбране психолог Душан Малешевић приредио је одређен број биографија. Поједине биографије са библиографијама војних психолога предложених од рецензента професора Десимира Пајевића (око тридесетак) накнадно су формиране из јавних извора: ауторских студија, састава радних тимова, пројеката, чланака или из разговора са њиховим супружницима, децом и унуцима или из разго-

вора са њиховим пословним сарадницима. Из биографија читалац се упознаје не само са индивидуалним карактеристикама психолога већ и са задацима и дужностима у периоду после Другог светског рата, потом времена интензивног развоја војне психологије, времена грађанских ратова и после 2000. године тзв. постмодерне, као и развоја војне организације, каријерног развоја, професионалног усавршавања и ангажовања у развоју система одбране и војне психологије. Биографије и библиографије војних психолога указују на комплексност и одговорност задатка који су обављали као и на могућности професионалног развоја психолога у војсци. У зборнику су представљене биографије 126 психолога, од којих су 82 активна, а 44 ван службе.

Прикупљање публикованих радова из војне психологије било је отежано с обзиром на то да пројекти, публикације, чланци, психолошки тестови (тзв. тестотека) нису били обједињени на једном месту. Надамо се да ће овај пропуст бити превазиђен, те да ће младим истраживачима које интересују теме из подручја војне психологије ти радови бити доступни. Ова активност омогућила би увид у досадашња и усмерила токове будућих војнопсихолошких истраживања.

Треба напоменути да је овај тематски зборник са биографијама и библиографијама војних психолога прво штампано штиво које публикује војно издаваштво о развоју војне психологије у Србији. Историја развоја војне психологије у Србији је богата и садржајна. У војсци су радили и раде људи који су у српском друштву и психологији као науци оставили лични печат. Војна психологија темељи се на њиховим идејама и научним радовима, а то су: Живорад Жижа Васић, генерал-потпуковник Томислав Кроња, пуковник Софија Вукомановић, пуковник Гојко Капор, пуковник Миланко Јовићевић, Емилија Стрмотић, пуковник Томо Главач, капетан бојног брода проф. др Драгољуб Арнаутовић, Илија Добривојевић, проф. др Стојан Цмелић, проф. др Филип Шуковић, проф. др Јосип Бергер, проф. др Константин Момировић, пуковник проф. др Звонимир Џамоња, Мара Ђакић, потпуковник проф. др Ранко Поповић, Недељко Ђенић, проф. др Александар Буквић, проф. др Предраг Огњеновић, Душан Илић, Љубомир Љуба Стојић, пуковник Милојка Јанша, пуковник проф. др Братислав Петровић, потпуковник Лазар Видаковић, пуковник мр Марица Берић, др Милорад Мићовић,

проф. др Десимир Пајевић, пуковник Радојко Миловановић, проф. др Љубомир Касагић, проф. др Сулејман Хрњица, потпуковник проф. др Перо Шипка, Мирко Мајерле, Вера Поповић, пуковник Велибор Милојевић, Владимир Антић, др Стеван Вања Петровић, Бранко Покрајац, Велимир Филиповић, Јован Крстић, Валерије Вања Љубичић, пуковник проф. др Петар Костић, потпуковник Миле Милковски, спец. Љиљана Трлаја, проф. др Миланко Чабаркапа, Нада Данић, проф. др Радомир Чолаковић, мр Ирена Селимбеговић, Борко Обрадовић, мр спец. Мерица Милавић Вујковић, проф. др Миодраг Миленовић, спец. Нада Марковић, спец. Мирјана Петровић, Марта Мратинковић (д. Ловре), спец. Сања Рођенков Милинковић, потпуковник Радослав Јоцић, др Драгана Аларгић, мр Радојка Дражић, Даниела В. Драгићевић, Ана Ђелап, мр Верица Димитријевић, спец. Вера Божиновић, спец. Татјана Стојановић (д. Алачов), спец. Наташа Вучековић, МА и спец. Сузана Јовановић, доц. др Анита Пешић (д. Ђорђевић), мајор Мирослав Петровић, МА Инес Сужуковић (д. Миладиновић), мајор Дејан Вучинић, којима смо захвални на интелектуалној заоставштини. Знатан допринос развоју психолошке мисли дали су и андрагози који су учествовали у заједничким пројектима са психолозима Војне академије, а нарочито пуковници: проф. др Јан Марчек, проф. др Зоран Килибарда, проф. др Никола Булајић, проф. др Владимир Грујић и проф. др Предраг Дамјановић. Треба истаћи и психологе који су формално руководили развојем војне психологије – начелници генерал-мајор проф. др Милорад Ђорђевић, пуковник проф. др Петар Костић, др Драгана Аларгић, мајор Вук Вујовић, Нада Марковић. Имена људи са којима садашња генерација војних психолога сарађује није исцрпљена наведеним именима.

Посебну захвалност дугујемо проф. др Десимиру Пајевићу, једном од оснивача војне психологије у Србији, који је зналачки усмеравао рад на овој публикацији. Захвалност дугујемо и рецензентима проф. Ксенији Ђурић Атанасијевски и проф. др Владану Пешићу, који су сагледавањем текста из својих професионалних углова допринели да текст буде стилски комуникативнији са читаоцима и мотивишући новим генерацијама истраживача.

Желимо да се захвалимо породицама војних психолога на помоћи и повезивању са војним психолозима у пензији или њиховим по-

родицама: Борки Хрњици, Нени Илић, Слободанки Ђенић, Саши Касагићу, др Борису Главачу, Весни Татар, Миљану Шуковићу, Владану Добривојевићу, др Немањи Ђенићу.

Заједничка захвалност усмерена је нашим професорима и колегама са катедри психологије филозофских факултета у Србији. Захваљујемо се за професионално усмеравање и континуирано усавршавање, учешће у тимовима пројеката Министарства одбране и Војске Србије, рецензијама научних публикација, учешћу на научним и стручним скуповима националног и међународног значаја.

Београд, 2019. године

*Уредник тематског зборника
др Анија Пешић, научни сарадник
и доцент војне психологије*

САДРЖАЈ

I РАЗВОЈ ВОЈНЕ ПСИХОЛОГИЈЕ.....	17
---------------------------------	----

Сања Рођенков Милинковић

1. ПОЧЕЦИ РАЗВОЈА ВОЈНЕ ПСИХОЛОГИЈЕ У СРБИЈИ.....	19
--	----

Проф. др Миланко Чабаркапа

2. РАЗВОЈ И ПРИМЕНА ВОЈНЕ ПСИХОЛОГИЈЕ У СТРАНИМ АРМИЈАМА, СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА РАЗВОЈ И ПРИМЕНУ У НАШОЈ ЗЕМЉИ	31
--	----

2.1. Психологија као наука и професионална делатност у војној средини	31
2.2. Психологија у америчкој војсци за време и након Другог светског рата.....	35
2.3. Војна психологија у Немачкој	43
2.4. Развитак војне психологије у Русији	50
2.5. Развој војне психологије у Србији	61
2.6. Психологија у Санитетској служби ЈНА и ВС	66

Доц. др Анита Пешић, Проф. др Јан Марчек

3. РАЗВОЈ ВОЈНЕ ПСИХОЛОГИЈЕ У ВОЈНОНАУЧНИМ И ВОЈНООБРАЗОВНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА СРБИЈЕ.....	73
---	----

3.1. Развој научноистраживачког рада у области друштвених наука од 1945. до 1980. године	77
3.1.1. Формирање првих научних институција, развој методологије друштвених наука и научноистраживачког кадра (1945–1956)	79
3.1.2. Увођење емпиријских истраживања у научноистраживачки рад и институције које су их прве примењивале од 1957. до 1967. године.....	82
3.1.3. Увођење емпиријских истраживања у научноистраживачки рад и институције у периоду од 1957. до 1979. године.....	85
3.1.4. Реорганизацијом ЈНА 1973. године наука добија своје место и у наставним институцијама.....	100
3.1.5. Научно-стручна издавачка делатност у периоду од 1958. до 1980. године	105

3.2. Развој војне психологије од 1980. до 2017. године.....	108
3.2.1. Научноистраживачки рад у њериоду од 1981. до 1990. године	109
3.2.2. Научноистраживачки рад у њериоду од 1991. до 2000. године	115
3.2.3. Научноистраживачки рад у њериоду од 2001. до 2006. године	119
3.2.4. Научноистраживачки рад у њериоду од 2007. до 2017. године	125
ЗАКЉУЧАК	138

Др Драгана Аларгић, Верица Ђорђевић

4. ОРГАНИЗАЦИЈА И РАЗВОЈ ПСИХОЛОШКЕ ДЕЛАТНОСТИ У ВОЈСЦИ 1947–2017.....

165

4.1. Настанак и развој психолошке службе у трупи и школским установама	165
4.2. Организација и рад психолошке службе у трупи и школским установама	166
4.3. Основни задаци психолога у трупи и школским установама до увођења професионализације Војске 2010. године	171
4.4. Клиничка психолошка служба	177
4.5. Доктринарна и нормативна регулатива из области психолошке делатности	178
4.6. Тежишни задаци психолошке службе након професионализације 2010. године.....	183

Нада Марковић

5. АКТИВНОСТИ ОДЕЉЕЊА ЗА РАЗВОЈ ПСИХОЛОШКЕ ДЕЛАТНОСТИ У ПЕРИОДУ 2013–2017.....

195

Проф. др Десимир Пајевић, проф. др Љубомир Касагић

6. ОПШТА ПИТАЊА ВОЈНЕ ПСИХОЛОГИЈЕ.....

213

ПРЕДМЕТ, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ВОЈНЕ ПСИХОЛОГИЈЕ.....	213
<i>Предмет и проучавања психологије</i>	<i>213</i>
Дефиниција и предмет војне психологије.....	216
Циљеви и задаци војне психологије.....	217
<i>Циљеви изучавања војне психологије</i>	<i>217</i>
<i>Задаци војне психологије</i>	<i>219</i>
Методологија војнопсихолошких истраживања.....	224
<i>Појам научне методологије</i>	<i>224</i>
<i>Основне карактеристике научног сазнања</i>	<i>225</i>
<i>Метод истраживања.....</i>	<i>227</i>
<i>Напрст истраживачког пројекта.....</i>	<i>234</i>

Милојко Стојановић

7. РАЗВОЈ ПСИХОЛОГИЈЕ У ВОЈСЦИ

239

Развој психологије у Ратном ваздухопловству.....	240
Развој психологије у Ратној морнарици.....	242

Развој психологије у Копненој војсци	242
Одељење за психологију Института за примењену психологију	243
Психологија у регрутним центрима у ЈНА	247
Психологија у санитетској служби	248
Клиника за психијатрију ВМА	250
Развој психологије у војним академијама и школама	251

Др Драгољуб Пантелић

8. ВОЈНОМЕДИЦИНСКА АКАДЕМИЈА ЈНА 1950–1985.....	253
--	------------

Одељење за војну психологију	253
Клиника за психијатрију	257
Институт за ментално здравље и здравствено васпитање	260

Проф. др сц. мед. Милоје Прерадовић, мр сц. мед. Жељко Шпирић,
др Мирослав Радовановић

9. СЕДАМДЕСЕТ ГОДИНА ПСИХИЈАТРИЈСКЕ СЛУЖБЕ ВОЈСКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ	265
--	------------

Др Петар Костић, пуковник у пензији

10. МОГУЋИ МОДЕЛ СИСТЕМА И СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ПСИХОЛОШКЕ СЛУЖБЕ У ВОЈСЦИ	273
---	------------

Полазне парадигме система психолошке службе у војсци	273
Систем психолошке службе у Војсци Југославије	277
Стратегија развоја и формација војних психолога у војсци	277

II БИОГРАФИЈЕ СА БИБЛИОГРАФИЈАМА	287
---	------------

ДРАГАНА АЛАРГИЋ	289	ТОМО ГЛАВАЧ	308
ДРАГОЉУБ АРНАУТОВИЋ	291	НАДА ДАГОВИЋ	310
ДУШАНКА БАЈИЋ	291	НАДА ДАНИЋ	310
МАРИЦА БЕРИЋ	292	ВЕРИЦА ДИМИТРИЈЕВИЋ	313
ВЕСНА БЛАГОЈЕВИЋ	295	ИЛИЈА ДОБРИВОЈЕВИЋ	315
ВЕРА БОЖИНОВИЋ	296	ДАНИЕЛА В. ДРАГИЋЕВИЋ	315
МАРИЈА БОЖИЋ	297	РАДОЈКА ДРАЖИЋ	316
ЖИВОРАД ЖИЖА ВАСИЋ	297	НЕДЕЉКО (Бранка) ЋЕНИЋ	317
МИРЈАНА ВЕЉКОВИЋ	300	ДУШАНКА ЋОГО	322
ЛАЗАР ВИДАКОВИЋ	303	ВЕРИЦА ЋОРЂЕВИЋ	322
АЛЕКСАНДРА ВЛАЈИЋ	305	МИОДРАГ ЕЛЕЗОВИЋ	324
АНДРИЈАНА ВЛАЧИЋ	305	ДУШАН ИЛИЋ	325
ВЕСНА ВУЈИЋ	306	КАТИЦА ЈАНИЋИЈЕВИЋ	325
СОФИЈА ВУКОМАНОВИЋ	306	ГОРИЦА ЈАНКОВИЋ	326
АНА ВУЛИЋ	307	ДРАГАНА ЈАНКОВИЋ	326
НАТАША ВУЧЕКОВИЋ	308	МИЛОЈКА ЈАНША	327

АНА ЈЕЛИЋ	328	ЉИЉАНА ПАНТЕЛИЋ	442
СУЗАНА ЈОВАНОВИЋ	329	ВЕСНА ПЕЈЧИНОВИЋ	443
МИЛАНКО ЈОВИЋЕВИЋ	330	БРАТИСЛАВ ПЕТРОВИЋ	443
СТЕФАНИЈА ЈОВОВИЋ ТЕШИЋ	332	ЈЕЛЕНА ПЕТРОВИЋ	446
РАДОСЛАВ ЈОЦИЋ	332	МАЈА ПЕТРОВИЋ	455
ГОЈКО КАПОР	336	МАРИЈАНА ПЕТРОВИЋ	456
ЉУБОМИР КАСАГИЋ	338	МИРОСЛАВ ПЕТРОВИЋ	458
ПЕТАР КОСТИЋ	347	АНИТА ПЕШИЋ	459
ТАТЈАНА КИТАНОВИЋ	385	ЖАРКО ПИНТАРИЋ	467
ВЕРА КОВАЧЕВИЋ ПЕТЉАНСКИ	386	АНИТА ПОПОВИЋ	468
НЕДА КОВРЛИЈА	389	БИЉАНА ПОПОВИЋ	468
ВЕСНА КОСТИЋ	390	РАНКО ПОПОВИЋ	469
ТОМИСЛАВ КРОЊА	391	ТИЈАНА ПРЕДОЈЕВИЋ	474
ЈОВАН КРСТИЋ	394	НАДИЦА ПРЕРАДОВИЋ	475
МИРЕНА ЛАЗИЋ	395	РАДИВОЈЕ ПУРИЋ	475
ЗОРИЦА ЛУКИЋ	397	МИЛОШ РИСТИЋ	476
МИРЈАНА ЛУКИЋ	400	ЛИДИЈА РИСТИЋ МИЛОЈЕВИЋ	477
МИЛИЦА ЛУТОВАЦ	402	САЊА РОЂЕНКОВ МИЛИНКОВИЋ	479
ВАЛЕРИЈЕ ВАЊА ЉУБИЧИЋ	402	ЉИЉАНА САВИЋ	483
БОЖИДАР ЉУБИШИЋ	403	МИРЈАНА САКИЋ	484
ДУШАН МАЛЕШЕВИЋ	403	БРАНКО СВЕЂЕНСКИ	484
МИРКО МАЈЕРЛЕ	404	ИРЕНА СЕЛИМБЕГОВИЋ	485
БИЉАНА МАРИЋ	405	СРЕТЕН СПАСИЋ	487
ВЕСНА МАРЈАНОВИЋ	406	СВЕТЛАНА СТАМЕНКОВИЋ	488
МАРИЈА МАРКОВИЋ	407	ЉИЉАНА СТАНКОВИЋ	488
НАДА МАРКОВИЋ	407	ТАТЈАНА СТОЈАНОВИЋ	489
НЕБОЈША МАРКОВИЋ	411	МИЛОЈКО СТОЈАНОВИЋ	491
ДАНИЈЕЛА МАРТИНОВИЋ	411	ЉУБОМИР ЉУБА СТОЈИЋ	492
ЈАН МАРЧЕК	412	ВЕРА СТУПАР	493
МЕРИЦА МИЛАВИЋ ВУЈКОВИЋ	417	ЕМИЛИЈА СТРОТИЋ	494
ДРАГАНА МИЛЕНКОВИЋ	420	ИНЕС СУЖУКОВИЋ	495
МИОДРАГ МИЛЕНОВИЋ	421	МИРЈАНА ТОДОРОВИЋ	497
МИЛЕ МИЛКОВСКИ	423	ВЕСНА ТРАЈКОВИЋ	497
БОРКА МИЛОВАНОВИЋ		ЉИЉАНА ТРЛАЈА	498
АТАНАСКОВИЋ	425	АНА ЋЕЛАП	500
РАДОЈКО МИЛОВАНОВИЋ	425	ВЕЛИМИР ФИЛИПОВИЋ	501
РАДОЈКА МИЛОСАВЉЕВИЋ	425	СУЛЕЈМАН ХРЊИЦА	501
МИЛОРАД МИЋОВИЋ	427	ВЕСНА ЦВИЈЕТИНА ВУЈИЋ	502
ЉУБИНКА МИХАЈЛОВИЋ	429	ВЕСНА ЦИЦВАРИЋ	503
ИЛИЈА МРМАК	429	СТОЈАН ЦМЕЛИЋ	503
ВЕСНА МИЦИЋ	431	МИЛАНКО ЧАБАРКАПА	504
МАРТА МРАТИНКОВИЋ	431	РАДОМИР ЧОЛАКОВИЋ	514
ТИХОМИР НИКОЛИЋ	432	ЗВОНИМИР ЏАМОЊА	515
БОРКО ОБРАДОВИЋ	433	ИВАНА ЏЕЛЕБИЋ	520
БИЉАНА ОТАШЕВИЋ	434	ПЕРО ШИПКА	521
ДЕЈАНА ПАВЛОВИЋ	437	ФИЛИП ШУКОВИЋ	524
ДЕСИМИР ПАЈЕВИЋ	438	БОРИС ВОЛФ	525
ВЛАЈКО ПАНОВИЋ	441		

ЛИТЕРАТУРА	529
------------------	-----